

Sygn. akt VII U 702/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Kozłowska-Czabańska
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 31 sierpnia 2016 r. w Warszawie

sprawy J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę (z warunków szczególnych)

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 16 marca 2015r., nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 702/15

UZASADNIENIE

J. S. w dniu 09 kwietnia 2015 r. złożył, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. Inspektoratu W. (...) w W., odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 16 marca 2015 r., znak: (...), na mocy której organ rentowy odmówił mu prawa do wcześniejszej emerytury – z warunków szczególnych.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony podniósł, że organ rentowy nie zaliczył do okresu świadczenia przez niego pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 01 października 1988 r. do dnia 30 września 1990 r. w Przedsiębiorstwie Usługi (...) z siedzibą w W.. Odwołujący zaznaczył, że organ rentowy w treści zaskarżonej decyzji nie wskazał, które okresy składkowe spośród 26 lat, 7 miesięcy i 11 dni zostały uznane za okresy pracy w warunkach szczególnych. Podkreślił, że nawet w sytuacji nie uwzględnienia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, okresu prowadzenia przez niego działalności gospodarczej w wymiarze 8 lat i 3 miesięcy i tak jego staż pracy w warunkach szczególnych wynosi ponad 15 lat, a mianowicie 16 lat, 4 miesiące i 11 dni. Stwierdził, że organ rentowy bezpodstawnie odmówił mu prawa do świadczenia, albowiem spełnia on wszystkie przesłanki określone w treści art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Na tej podstawie odwołujący zwrócił się o przyznanie na jego rzecz prawa do dochodzonego świadczenia (odwołanie z dnia 09 kwietnia 2015 r., k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., w odpowiedzi na odwołanie z dnia 06 maja 2015 r., wniósł o jego oddalenie.

Organ rentowy w uzasadnieniu odwołania podniósł między innymi, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem nie legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, warunkującym prawo do świadczenia. Ponadto wskazał, że zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresami uzasadniającymi prawo do świadczeń są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku. Powyższe okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. Pracodawca powinien podać charakter wykonywanej pracy i stanowisko ściśle według wykazu, działu, pozycji i punktu załącznika do zarządzenia ministra lub uchwały centralnego związku spółdzielczego, któremu podlegał zakład pracy. W ocenie organu rentowego, odwołujący nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uznał okresu zatrudnienia odwołującego w Przedsiębiorstwie Usługi (...) z siedzibą w W. od dnia 01 października 1988 r. do dnia 30 września 1990 r. wskazując, że pracodawca w treści świadectwa pracy z dnia 22 grudnia 2010 r. błędnie powołał zarządzenie resortowe podczas, gdy prywatny pracodawca powinien w tym zakresie powołać się na ww. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. Jednocześnie organ rentowy nie uwzględnił, jako okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, okresu prowadzenia przez odwołującego działalności gospodarczej od dnia 01 października 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Na tej podstawie, organ rentowy uznał, że ubezpieczony nie udokumentował stażu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat wobec, czego zaskarżoną decyzją z dnia 16 marca 2015 r., znak: (...), odmówił J. S. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, uznając, że odwołanie od ww. decyzji, jako bezzasadne powinno podlegać oddaleniu (odpowiedź na odwołanie z dnia 06 maja 2015 r. k. 3-4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. S., urodzony w dniu (...), w dniu 03 września 2014 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., wniosek o wcześniejszą emeryturę z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Do powyższego wniosku ubezpieczony załączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy (wniosek z dnia 03 września 2014 r. wraz z załącznikami k. 1-16 a.r.).

Organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że ubezpieczony nie spełnia warunku dotyczącego stażu pracy w szczególnych warunkach (tj. 15 lat pracy w warunkach szczególnych), gdyż na dzień 01 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego okresu takiej pracy. Z tych też względów organ rentowy na gruncie decyzji z dnia 16 marca 2015 r., znak: (...) odmówił ubezpieczonemu prawa do dochodzonej emerytury. Do stażu pracy organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu okresu zatrudnienia od dnia 01 października 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Przedsiębiorstwie Usługi (...) z siedzibą w W., wskazując, że ww. pracodawca w treści świadectwa pracy z dnia 22 grudnia 2010 r. błędnie powołał zarządzenie resortowe podczas, gdy prywatny pracodawca powinien w tym zakresie powołać się na ww. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. Jednocześnie organ rentowy nie uwzględnił, jako okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, okresu prowadzenia przez odwołującego działalności gospodarczej od dnia 01 października 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że łączny staż pracy odwołującego – okresów składkowych i nieskładkowych wynosi 26 lat, 7 miesięcy i 11 dni (decyzja z dnia 16 marca 2015 r., znak: (...), k. 23-24 a.r.).

Ubezpieczony J. S. od niekorzystnej dla niego decyzji organu rentowego z dnia 19 maja 2015 r., złożył odwołanie do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, inicjując niniejsze postępowanie sądowe, w toku którego ustalono, że: J. S., urodzony w dniu (...) jest z zawodu tynkarzem-murarzem. W okresie od dnia 21 grudnia 1971 r. do dnia 31 października 1986 r. odwołujący był zatrudniony w Kombinacie Budownictwa Miejskiego (...) z siedzibą w W. na stanowisku tynkarza mechanicznego. W okresie pierwszych 9 miesięcy, tj. od dnia 21

grudnia 1971 r. do dnia 21 września 1972 r. odwołujący świadczył pracę w celu przyuczenia do wykonywania zawodu tynkarza za wynagrodzeniem określonym według stawki, wynoszącej 3,00 zł/godz. W dniu 01 czerwca 1972 r. Komisja Kwalifikacyjna, działająca w ww. zakładzie pracy, powołana Poleceniem Służbowym Nr (...) z dnia 20 września 1966 r., w oparciu o Taryfikator Klasyfikacyjny Robotników Budowlanych, stanowiący załącznik do zarządzenia 159 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 05 września 1966 r. Układu Zbiorowego Pracy w Budownictwie oraz pozytywny wynik egzaminu, orzekła o zaszeregowaniu odwołującego do kategorii czwartej w zawodzie tynkarz mechaniczny ze stawką godzinową w wysokości 6,00 zł/godz. Z kolei od dnia 01 stycznia 1975 r. odwołujący został zaszeregowany do kategorii piątej ze stawką w wysokości 9,30 zł/godz. w zawodzie tynkarza mechanicznego. Przez cały okres zatrudnienia na stanowisku tynkarza mechanicznego, odwołujący wykonywał przede wszystkim czynności, polegające na tynkowaniu ścian tynkiem mechanicznym za pomocą węża, a dodatkowo wykonywał także prace murarskie i betoniarskie zarówno zewnątrz, jak i wewnątrz budynków oraz prace szpachlarskie. Tynkowanie polegało na tym, że operatorzy podawali z zewnątrz materiał na przepompowywanie na górze i przekazywali tynkarzom materiał, którym mechanicznie polewano się ściany, a następnie tynk się wyrównywało i przecierało. W zależności od potrzeb, w okresie zimowym z uwagi na niską temperaturę, uniemożliwiającą wykonywanie pracy na zewnątrz budynku, odwołujący w ogrzewanym pomieszczeniu zajmował się przygotowywaniem szpachli gipsowych. Odwołujący nie zajmował się natomiast przygotowywaniem zaprawy do tynkowania, albowiem tym zajmowali się pomocnicy. W dniu 16 marca 1976 r. odwołujący został powołany na stanowisko brygadzysty w ww. zakładzie pracy i wówczas powierzono mu obowiązki związane z zarządzaniem 6-osobową grupą podległych mu pracowników, do której należał m.in. J. M., B. L., M. M. i K. B.. W związku z rozwiązaniem powyższego stosunku pracy w dniu 31 października 1986 r. oraz z założeniem przez B. L. własnej działalności gospodarczej w 1986 r., w dniu 03 listopada 1986 r. odwołujący został zatrudniony w Przedsiębiorstwie Usługi (...) z siedzibą w W.. W tym okresie zatrudnienia do obowiązków odwołującego J. S. należało przede wszystkim wykonywanie czynności polegających na tynkowaniu, betonowaniu fundamentów do domków jednorodzinnych oraz murowaniu ścian w tych domkach. W powyższym zakresie, odwołujący przygotowywał szalunki oraz rozrabiał beton. Następnie wymurowywał ściany piwnic, nadbudowywał strop nad piwnicą, murował ściany pierwszej kondygnacji oraz wymurowywał piętra. Powyższe obowiązki odwołujący wykonywał do dnia 31 lipca 1988 r. W dniu 01 października 1988 r. odwołujący został zatrudniony w Przedsiębiorstwie Usługi (...) z siedzibą w W. na stanowisku tynkarza mechanicznego. W ww. okresie zatrudnienia do obowiązków odwołującego J. S. należało przede wszystkim wykonywanie czynności polegających na tynkowaniu pod ciśnieniem różnych powierzchni za pomocą agregatu tynkarskiego. Ponadto odwołujący wykonywał szereg prac porządkowych związanych z tynkowaniem, tj. przygotowywał ściany do tynkowania, zakładał folię na okna, jak również sprzątał po skończonej pracy. Powyższy stosunek pracy został rozwiązany z dniem 30 września 1990 r. W okresie od dnia 01 października 1990 r. do dnia 02 września 2003 r. odwołujący prowadził własną działalność gospodarczą, w ramach której świadczył usługi murarsko-tynkarskie, a następnie od dnia 03 września 2003 r. do dnia 31 stycznia 2010 r. pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy (umowa z dnia 20 grudnia 1971 r. k. 4, protokół nr (...) z dnia 29 czerwca 1972 r. k. 6, zaświadczenie kwalifikacyjne z dnia 24 kwietnia 1973 r. k. 8, zaświadczenie kwalifikacyjne z dnia 18 lutego 1976 r. k. 20, kwestionariusz osobowy k. 59, świadectwo pracy z dnia 31 października 1986 r. k. 62, protokół k. 68 – dokumentacja zgromadzona w aktach osobowych odwołującego, zeznania odwołującego k. 34-35, k. 51, k. 53, zeznania świadka B. L. k. 43-44, k. 46, zeznania świadka J. M. k. 44, k. 46, k. 50-51, zeznania świadka M. M. k. 44, k. 46, zeznania świadka K. B. k. 51, k. 53 a.s.).

W dniu 28 kwietnia 2004 r. Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe (...) z siedzibą w W. wystawiło na rzecz J. S. świadectwo pracy, w którym zostało wskazane, że w okresie od dnia 21 grudnia 1971 r. do dnia 31 października 1986 r. odwołujący był zatrudniony w Kombinacie Budownictwa Miejskiego (...) i w tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę tynkarza mechanicznego oraz prace betoniarskie. Jako podstawę prawną ww. świadectwa wskazano Wykaz A, Dział V, poz. 4 pkt. 3 wykazu Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1983 r. Powyższe świadectwo zostało wystawione przez A. S. – kierownika biura B.U. (...) z siedzibą w W.. Jednocześnie w dniu 22 października 2010 r. podmiot Usługi (...) J. M. z siedzibą w W. wystawił odwołującemu świadectwo pracy, w którym zaświadczył, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę tynkarza mechanicznego, na stanowisku tynkarza, ze wskazaniem podstawy prawnej w postaci

Zarządzenia Nr 9 (...). Z kolei w dniu 21 maja 2015 r. odwołujący otrzymał zaświadczenie o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach wystawione przez Usługi (...) – G. (...) Gmina L.. W zaświadczeniu tym wpisano, że odwołujący był zatrudniony na stanowisku tynkarza maszynowego i wykonywał prace betoniarskie (świadcstwo pracy z dnia 28 kwietnia 2004 r. k. 65 – dokumentacja zgromadzona w aktach osobowych odwołującego, świadectwo pracy z dnia 22 października 2010 r. k. 15 a.r., zaświadczenie z dnia 21 maja 2015 r. k. 13 a.s.).

W toku postępowania sądowego, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bhp celem ustalenia, czy praca wykonywana przez odwołującego J. S. w KBM (...) w okresie od dnia 21 grudnia 1971 r. do dnia 31 października 1986 r., w Usługach (...) w okresie od dnia 03 listopada 1986 r. do dnia 31 lipca 1988 r. oraz w Usługach (...) w okresie od dnia 01 października 1988 r. do dnia 30 września 1990 r. wykonywana była w warunkach szczególnych, uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz w innych Rozporządzeniach Rady Ministrów i zarządzeniach właściwych Ministrów (postanowienie z dnia 25 maja 2016 r. k. 51-52 a.s.).

W opinii z dnia 09 czerwca 2016 r. biegły sądowy ds. bhp A. P. stwierdził, że uznanie prac za wykonywane w szczególnych warunkach jest możliwe, gdy stanowisko lub rodzaj pracy wykonywanej przez pracownika ściśle odpowiada odpowiedniemu zapisowi zawartemu w wykazie A, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W treści opinii biegły wskazał, że w okresach, które są przedmiotem niniejszego postępowania obowiązywały cztery akty prawne wydane przez Radę Ministrów, tj. w 1956 r. weszło w życie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia, z mocą obowiązującą od dnia 01 lipca 1956 r. W załączniku do powyższego rozporządzenia, jakim jest „Wykaz prac wykonywanych w warunkach szkodliwych dla zdrowia, uprawniających do zaliczenia do I kategorii zatrudnienia”, w żadnym z siedemnastu działów gospodarki nie wymieniono prac, na które powołuje się wnioskodawca. Rozporządzenie to utraciło moc z dniem 01 stycznia 1980 r. Oznacza to, że praca, jaką odwołujący się wykonywał w okresie od dnia 21 grudnia 1971 r. do dnia 31 grudnia 1979 r. nie była zaliczana do tzw. I kategorii zatrudnienia. Następnie z dniem 01 stycznia 1980 r. weszło w życie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 04 maja 1979 r. w sprawie I kategorii zatrudnienia. W wykazie prac zaliczonych do I kategorii zatrudnienia, będącym załącznikiem do Rozporządzenia, również nie wymieniono prac, na które powołuje się wnioskodawca. Rozporządzenie to obowiązywało w niezmiennym kształcie do dnia 31 grudnia 1981 r. Oznacza to, że praca na którą powołuje się wnioskodawca do dnia 31 grudnia 1981 r. nie była zaliczana do tzw. I kategorii zatrudnienia. Zmiany w wykazie prac zaliczanych do I kategorii zatrudnienia, będącym załącznikiem do Rozporządzenia nastąpiły dopiero w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1981 r., zmieniającym Rozporządzenie w sprawie I kategorii zatrudnienia. W Dziale V – „W budownictwie i produkcji materiałów budowlanych” w pkt. 4. wymieniono „Prace zbrojarzkie i betoniarskie”. Biegły zaznaczył także, że prace, na które powołuje się wnioskodawca znalazły się także w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz.43, z późn zm.).

Biegły stwierdził, że od daty wejścia w życie zmian w wykazie, teoretycznie można by zaliczać wnioskodawcy okres zatrudnienia w I kategorii zatrudnienia, gdyby nie fakt, że wnioskodawca J. S. nie był zatrudniony nigdy u żadnego pracodawcy na stanowisku zbrojarza-betoniarza, bądź betoniarza. W żadnym dokumencie w okresie zatrudnienia J. S. nie znalazła się informacja, aby wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku innym, niż stanowisko tynkarza oraz wykonywał prace inne niż tynkowanie. W żadnym z dokumentów nie ma informacji, aby wykonywał prace betoniarza, bądź betoniarza-zbrojarza. Biegły podkreślił, że prace tynkarzy nie są wymienione nie tylko w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz.43, z późn. zm.), ale nie są wymienione także w Zarządzeniu Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 01 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów

Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty. W Zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w wykazie A Dział V – „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych”, pod poz. 4 – „Prace zbrojarskie i betoniarskie” w pkt. 3 figuruje - betoniarz. Pomimo tego, biegły podał, że podmiot Usługi (...), wystawił J. S. w dniu 22 października 2010 r. świadectwo pracy, w którym zaświadczył, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę tynkarza mechanicznego, na stanowisku tynkarz mechaniczny i jako podstawę prawną podał wyżej wskazane Zarządzenie nr 9 (...), gdzie nie figuruje tynkarz, lecz betoniarz. Podobnie wnioskodawca, sporządzając odrębnie swoje świadectwo w dniu 12 października 2011 r. oświadczył, że w okresie od dnia 01 października 1990 r. do dnia 02 września 2003 r. wykonywał prace, jako tynkarz mechaniczny na stanowisku tynkarza mechanicznego, przywołując pozycję wykazu, właściwą dla betoniarza. Zdaniem biegłego zaświadczenie o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach wystawione z datą 21 maja 2015 r. przez Usługi (...) - G. (...) Gmina L., zawiera sprzeczność. W zaświadczeniu zapisano, że „był on zatrudniony na stanowisku tynkarza maszynowego i wykonywał prace betoniarskie”. W ocenie biegłego określenie „prace betoniarskie” zostało jednak wkomponowane w tekst, aby treść zaświadczenia była kompatybilna z brzmieniem pozycji 4 wykazu A w Dziale V. Biegły nadmienił, że podstawą uznania zatrudnienia w warunkach szczególnych zgodnie z przepisami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. jest świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, bądź świadectwo pracy w I kategorii zatrudnienia wystawione przez pracodawcę na podstawie wcześniejszych Rozporządzeń Rady Ministrów. Ubezpieczony J. S. nie przedstawił jednak dowodu w postaci wiarygodnego dokumentu, potwierdzającego powyższą okoliczność. Biegły dodał także, że brak świadectwa potwierdzającego wykonywanie pracy w warunkach szczególnych w KBM (...) od dnia 21 grudnia 1971 r. do dnia 31 października 1986 r. jest jak najbardziej uzasadniony. Pracodawca nie miał bowiem prawa wystawić takiego świadectwa, ponieważ nie było podstawy prawnej zezwalającej na jego wydanie. Na tej podstawie biegły stwierdził, że brak jest podstaw do uznania zatrudnienia odwołującego w KBM (...) od dnia 21 grudnia 1971 r. do dnia 31 października 1986 r., w Usługach (...) od dnia 03 listopada 1986 r. do dnia 31 lipca 1988 r. oraz w Usługach (...) od dnia 01 października 1988 r. do dnia 30 września 1990 r. w warunkach szczególnych, bądź w szczególnym charakterze. Ubezpieczony J. S. nie wykonywał bowiem w wyżej wymienionych okresach czasu, pracy w szczególnych warunkach, ani pracy zaliczonej do I kategorii zatrudnienia (opinia biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy A. P. z dnia 09 czerwca 2016 r. k. 55-62 a.s.).

Do powyższej opinii, żadna ze stron nie zgłosiła zastrzeżeń. Jednocześnie na rozprawie w dniu 31 sierpnia 2016 r., strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe (pismo procesowe z dnia 30 czerwca 2016 r. k. 75, protokół rozprawy z dnia 31 sierpnia 2016 r. k. 86-87 a.s.).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych i osobowych odwołującego, a także na podstawie zeznań odwołującego J. S. (k. 34-35, k. 51, k. 53 a.s.) oraz świadków B. L. (k. 43-44, k. 46), J. M. (k. 44, k. 46, k. 50-51 a.s.), M. M. (k. 44, k. 46 a.s.) i K. B. (k. 51, k. 53 a.s.). Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony sporu kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie. W powyższym zakresie, Sąd nie dał jednak wiary następującym dokumentom: świadectwu pracy z dnia 28 kwietnia 2004 r. świadectwu pracy z dnia 22 października 2010 r. oraz zaświadczeniu z dnia 21 maja 2015 r. w zakresie, w jakim zostało w nich wskazane, że odwołujący wykonywał prace określone w Wykazie A, Dziale V, poz. 4 pkt. 3 Zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1983 r. W tej części treść zakwestionowanych dokumentów pozostaje w sprzeczności z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym z zeznaniami ww. świadków, którzy wskazali, że we wszystkich spornych okresach zatrudnienia, odwołujący wykonywał wiele różnych prac, jednak do jego podstawowych czynności należało tynkowanie. Również z treści tych dokumentów wynika, że osoby je wystawiające z jednej strony wskazały, że odwołujący wykonywał pracę tynkarza mechanicznego, po czym przywołały odpowiednią pozycję zarządzenia resortowego, wskazującego na stanowisko betoniarza. Z kolei treść dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych odwołującego, a dotyczących okresu jego zatrudnienia w Kombinacie Budownictwa Miejskiego (...) z siedzibą w W., wskazuje wprost, że odwołujący wykonywał pracę na stanowisku tynkarza mechanicznego. W

żadnym ze wskazanych powyżej dokumentów nie wynika, aby odwołujący wykonywał jakąkolwiek inną pracę, a w szczególności pracę na stanowisku betoniarza bądź zbrojarza-betoniarza. W ocenie Sądu wiarygodność ww. świadków w osobach B. L. i J. M. w zakresie wystawienia powyższych dokumentów podważa również fakt, iż świadkowie Ci – wieloletni znajomi odwołującego z pracy, nadmiernie eksponują korzystne dla niego okoliczności, wskazując, że J. S. wykonywał prace, odpowiadające rodzajowi prac, określone w wskazanym powyżej zarządzeniu resortowym, po to aby odwołujący spełnił wszystkie warunki niezbędne do uzyskania prawa do dochodzonego świadczenia.

Ponadto Sąd Okręgowy oparł się na opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy A. P. z dnia 09 czerwca 2016 r. (k. 55-62 a.s.). Odnosząc się do sporządzonej w przedmiotowej sprawie opinii biegłego, Sąd uznał ją za przekonującą, rzeczową i merytorycznie uzasadnioną. Sąd wziął pod uwagę fakt, że opinia ta uwzględnia i odnosi się do rzeczywistego charakteru pracy odwołującego w spornych okresach czasu i wykonywanych przez niego obowiązków, co biegły szczegółowo omówił. W przedmiotowej opinii, biegły wskazał także, dlaczego uznał, że pracy odwołującego nie można uznać za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach. Powyższe wnioski są zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym z zeznaniami świadków i odwołującego. W ocenie Sądu opinia z dnia 09 czerwca 2016 r. została sporządzona rzetelnie, przy uwzględnieniu wiadomości specjalnych posiadanych przez biegłego, a zatem brak było podstaw do jej zakwestionowania. Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu okoliczność, że odwołujący w spornych okresach czasu nie wykonywał prac, które spełniają przesłanki do uznania ich za prace wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu w warunkach szczególnych – spowodowała, że okresy te nie mogą być zaliczone do okresu pracy w warunkach szczególnych, uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 16 marca 2015 r., nr: (...), jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Jedyną kwestią sporną w prowadzonym przez Sąd postępowaniu było spełnienie przez J. S. warunku posiadania 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych bądź w szczególnym charakterze. Ubezpieczony wskazywał, iż posiada taki okres, organ rentowy zaś nie uwzględnił do jego stażu pracy w warunkach szczególnych następujących okresów zatrudnienia: od dnia 21 grudnia 1971 r. do dnia 31 października 1986 r. w KBM (...), od dnia 03 listopada 1986 r. do dnia 31 lipca 1988 r. w Usługach (...), od dnia 01 października 1988 r. do dnia 30 września 1990 r. w Usługach (...) oraz okresu prowadzenia przez odwołującego działalności gospodarczej od dnia 01 października 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r.

Wcześniejsza emerytura, o którą ubiegał się odwołujący jest dla powszechnego systemu świadczeń emerytalnych „instytucją” wyjątkową, określającą szczególne uprawnienia pracownicze. Zawarcie przez ustawodawcę w zamkniętym katalogu wykazu pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącza możliwość jego rozszerzenia w procesie stosowania prawa. Nie ma więc żadnej swobody przy określaniu prac w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Są one ściśle i jasno określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). Rozporządzenie określa wykaz prac, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, lecz aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik musi ją wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Dopiero wówczas możliwe będzie nabycie prawa do wcześniejszej emerytury, jednak dopiero w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.). Powołany przepis wskazuje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Dodatkowo w myśl ust. 2 art. 184 ustawy, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z kolei powoływane już Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wskazuje, że aby mężczyzna mógł nabyć prawo do emerytury powinien:

1. posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczonymi do okresów zatrudnienia (§ 3);
2. wykonywać pracę wymienioną w wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia;
3. osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt. 1) oraz
4. być zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt. 3).

W myśl stanowiska wyrażonego w orzecznictwie, warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury muszą być spełnione łącznie w chwili wydania decyzji przez organ rentowy. W postępowaniu odwoławczym wszczętym na skutek wniesienia odwołania od decyzji odmawiającej prawa do tego świadczenia sąd ubezpieczeń społecznych ocenia legalność decyzji według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2006 r., I UK 154/05).

Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97 oraz z dnia 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00). Jednakże w razie wszczęcia postępowania sądowego, toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego w sprawie przyznania uprawnień do emerytury w wieku obniżonym, dopuszczalne jest przeprowadzanie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo do świadczenia. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego.

W rozpatrywanej sprawie, J. S., ukończył 60 lat, nie przystąpił do OFE oraz legitymuje się niezbędnym okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym ponad 25 lat i ta okoliczność nie była podstawą odmowy przyznania emerytury. Sporne natomiast było posiadanie przez ubezpieczonego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wymiarze, co najmniej 15 lat. W ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie J. S. nie spełnił warunków uprawniających do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury. Organ rentowy słusznie zakwestionował okresy jego pracy od dnia 21 grudnia 1971 r. do dnia 31 października 1986 r. w KBM (...), od dnia 03 listopada 1986 r. do dnia 31 lipca 1988 r. w Usługach (...) oraz od dnia 01 października 1988 r. do dnia 30 września 1990 r. w Usługach (...) z uwagi na brak wykazania przez odwołującego, że w powyższych okresach zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał on pracę, zgodną z rodzajem prac, wykazem, działem i pozycją załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W świetle § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest

obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 i z dnia 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00).

Praca betoniara niewątpliwie jest pracą w warunkach szczególnych zgodnie z Wykazem A, Działem V, poz. 4 pkt. 3 Zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1983 r. Treść dokumentów dotyczących spornych okresów zatrudnienia nie potwierdza jednak, że w tym czasie odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku betoniara bądź zbrojarza-betoniara, a jedynie pracę na stanowisku tynkarza mechanicznego. Ocenę tę potwierdzają zeznania świadków, którzy wskazali, że odwołujący wykonywał wiele różnych czynności w tym prace betoniarskie, jednak jako podstawowe czynności wskazali na tynkowanie. Wprawdzie wnioskodawca okazał dokumenty w postaci świadectwa pracy z dnia 28 kwietnia 2004 r. świadectwa pracy z dnia 22 października 2010 r. oraz zaświadczenia z dnia 21 maja 2015 r. w których zostało wskazane, że wykonywał prace określone w Wykazie A, Dziale V, poz. 4 pkt. 3 Zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1983 r., to jednak wskazać należy, że treść tych dokumentów pozostaje w sprzeczności z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym z zeznaniami ww. świadków, którzy wskazali, że we wszystkich spornych okresach zatrudnienia, odwołujący wykonywał przede wszystkim czynności polegające na tynkowaniu, a dodatkowo także prace betoniarskie i murarskie. Treść tych dokumentów wskazuje również na ich wewnętrzną sprzeczność, albowiem z jednej strony wynika z nich, że odwołujący wykonywał pracę tynkarza mechanicznego, a z drugiej, że jego praca odpowiadała określonej pozycji zarządzenia resortowego, wskazującej na stanowisko betoniara. Jednocześnie treść dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych odwołującego, a dotyczących okresu jego zatrudnienia w Kombinacie Budownictwa Miejskiego (...) z siedzibą w W., wskazuje wprost, że odwołujący wykonywał pracę na stanowisku tynkarza mechanicznego. W żadnym ze wskazanych powyżej dokumentów nie zostało wskazane, aby odwołujący wykonywał jakkolwiek inną pracę, a w szczególności pracę na stanowisku betoniara bądź zbrojarza-betoniara. W ocenie Sądu zebrany materiał dowodowy pozwala przyjąć, iż w okresie spornego zatrudnienia wnioskodawca wykonywał prace związane z betonowaniem, nie było to jednak jego zasadnicze zajęcie, jak wymaga tego § 2 ust. 1 Rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jego zasadniczym zajęciem było bowiem wykonywanie obowiązków należących do tynkarza mechanicznego.

Na marginesie wskazać również należy, że prawidłowo organ rentowy odmówił zaliczenia wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych, okresu prowadzenia przez niego działalności gospodarczej od dnia 01 października 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Oceny pracy pod kątem zaliczenia jej jako wykonywanej w warunkach szczególnych dokonuje się bowiem jak już zostało wskazane w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Jak wynika z samej nazwy ww. aktu prawnego, ma on zastosowanie do osób będących pracownikami. Za pracę w warunkach szczególnych wskazane Rozporządzenie uznaje pracę wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Zatem prawo do emerytury w obniżonym wieku przysługuje wyłącznie osobom, które wykonywały pracę „szczególną” w ramach zawartego stosunku pracy, o ile w dniu 01 stycznia 1999 r. udowodniły, co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W świetle tak poczynionych ustaleń, Sąd Okręgowy wywiódł, że zaskarżona decyzja organu rentowego była trafna i z tych też względów na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie J. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 16 marca 2015 r., nr: (...), o czym orzekł w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)